

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

www.ketab.ir

www.ketab.ir

آغاز فلسفه

هانس - گئورگ گادامر

ترجمه عزت الله فولادوند

www.kotab.ir

انتشارات هرمس

This is a Persian translation
by
Ezzatollah Fouladvand
of
Hans - Georg Gadamer,
Der Anfang der Philosophie, Philipp Reclam jun. GmbH & Co., Stuttgart, 1996.
English translation: *The Beginning of Philosophy*,
tr. Rod Coltman, The Continuum Publishing Co., New York, 1998.

انتشارات هرمس (وابسته به مؤسسه شهر کتاب)
تهران، خیابان ولی عصر، بالاتر از میدان ونک، شماره ۱۳۳۷ - تلفن: ۸۷۹۵۶۷۴
مجموعه ادب فکر - فلسفه و کلام ۲۱

آغاز فلسفه

هانس - گئورگ گادامر
ترجمه: عزت الله فولادوند
طرح جلد: واحد گرافیک هرمس
چاپ اول: ۱۳۸۲
تیراژ: ۳۰۰۰ نسخه
چاپ و صحافی: دیدآور
همه حقوق محفوظ است.

گادامر، هانس گئورگ، ۱۹۰۰-
آغاز فلسفه / هانس - گئورگ گادامر؛ ترجمه عزت الله فولادوند. -
تهران: هرمس، ۱۳۸۲.
یازده + ۱۸۷ ص.: (مجموعه ادب فکر - فلسفه و کلام؛ ۲۱)
فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا. (فهرست نویسی پیش از انتشار)
عنوان اصلی: The beginning of philosophy.
۱. فیلسوفان پیش از سقراط. ۲. فلسفه قدیم. الف. فولادوند، عزت الله،
۱۳۱۴ - ب. عنوان.

۱۸۲ B ۱۸۷/۵/گ۲آ۶
۱۳۸۲
م ۸۱/۲۱۹۵۳

ISBN 964-363-065-x

شابک x-۰۶۵-۳۶۳-۹۶۴

برای مصطفی ملکیان
پویشگر ارجمند اقلیم خرد.

ع.ف.

www.ketab.ir

www.ketab.ir

فهرست مطالب

نه	معرفی نویسنده و فلسفه او
۱	۱. معنای آغاز
۱۷	۲. شیوه دسترسی هرمنوتیک به آغاز
۳۹	۳. شالوده محکم: افلاطون و ارسطو
۵۳	۴. حیات و نفس: فایدون
۶۷	۵. نفس در میانه طبیعت و روح
۸۱	۶. از نفس به «لوگوس»: ثای توس و سوفسطایی
۹۹	۷. شیوه عقایدنگاری ارسطو
۱۱۷	۸. اندیشه ایونایی در سماع طبیعی ارسطو
۱۳۵	۹. پارمنیدس و گمانهای میرندگان
۱۵۵	۱۰. پارمنیدس و هستی
۱۸۵	نمایه

www.ketab.ir

معرفی نویسنده*

[مقدمه]

هانس-گئورگ گادامر بیش از هر چیز به دلیل هرمنوتیک فلسفی^۱ خود، شناخته شده است. گادامر هنگامی که مارتین هایدگر به نگارش کتاب هستی و زمان^۲ اشتغال داشت، زیر دست او درس خواند. وی نیز مانند هایدگر، تصور هرمنوتیک را صرفاً به عنوان روشی برای علوم انسانی و تاریخی و قابل قیاس با روش علوم طبیعی، مردود می‌شمارد. هرمنوتیک فلسفی [به عقیده او] مربوط می‌شود به فرآیند فهم آدمی که بناچار دوری^۳ است، زیرا ما کل را به واسطه اجزا، و اجزا را به واسطه کل فهم می‌کنیم. فهم به این معنا «عملی» نیست که به نحو روشمند قابل حصول و به طور عینی قابل اثبات باشد. «رویداد» یا «تجربه» ای است که بر ما عارض می‌شود. بالاترین نمونه [یا پارادایم] وقوع آن، تجربه ما از کارهای هنری و ادبی است. ولی در بررسیهای منضبط و عالمانه ما درباره کارهای دیگر آدمیان در علوم انسانی و اجتماعی نیز واقع می‌شود. در هر مورد، فهم، خودفهمی به دنبال می‌آورد.

هرمنوتیک فلسفی طرفدار رهیافتی با واسطه^۴ به خودفهمی در انطباق با مدل مکالمه با متنها و کارهای دیگران است. مفهوم گفت‌وگو [یا دیالوگ] در اینجا به معنای پرسش و پاسخ و برگرفته از افلاطون است. این گونه فهم هرگز به شناخت مطلق تبدیل نمی‌گردد. متناهی یا کرانمند است چون ما مقید به

---

* Kathleen Wright, "Gadamer, Hans Georg (1900-[2002])", *Routledge Encyclopedia of Philosophy*, ed. Edward Craig (London and New York: Routledge, 1998), III: 827f.

1. philosophical hermeneutics

2. Martin Heidegger, *Being and Time* (1927).

3. circular

4. mediated

موقعیت تاریخی خویشیم، و جزئی است زیرا علاقه ما به حقیقتی است که به فهم آن برسیم. گادامر پایه فهم را زبان و گفت‌وگو، به تفکیک از ذهنیت، قرار می‌دهد، و از این راه هرمنوتیک فلسفی را از خطر خودسری در تفسیر آثار دیگران برکنار می‌دارد.

مهمترین اثر منتشر شده گادامر کتاب حقیقت و روش^۱ است. از او همچنین چهار مجلد نوشته‌های کوتاه^۲، حاوی تحقیقات مهم درباره افلاطون و هگل و پل سلان^۳ و دیگران، انتشار یافته است. مجموعه آثارش^۴ در ده جلد شامل کتابها و مقاله‌های پرشمار اوست. گادامر همچنین عملاً در تدریس از روش گفت‌وگو که محور هرمنوتیک فلسفی اوست استفاده می‌کند، و همین مایه آوازه گسترده او در مقام معلم بوده است.

زندگی [گادامر]

گادامر در ماربورگ^۵ و در برسلاو^۶ بزرگ شد، و زندگی دانشگاهی او بازتابی از مهمترین جنبشهای فلسفی آلمان در سده بیستم است. هنگامی که از ۱۹۱۸ تا ۱۹۲۲ در ماربورگ فلسفه می‌خواند، به نوکانتیسم برخورد، و رساله دکتری‌اش را زیر دست نیکولای هارتمان^۷ و پاول ناتورپ^۸ در ۱۹۲۲ به پایان برد. در ۱۹۲۳ برای اینکه تحت تعلیم ادموند هوسرل و مارتین هایدگر پدیدارشناسی بخواند راهی فرایبورگ^۹ شد، و در ۱۹۲۴ به دنبال هایدگر به ماربورگ رفت. در ۱۹۲۹، دو سال پس از انتشار آرای هایدگر در زمینه پدیدارشناسی وجودی در هستی و زمان، صلاحیت تدریس در دانشگاه پیدا کرد و به پیشنهاد وی استادیار

1. *Wahrheit und Methode (Truth and Method)* (1960).

2. *Kleine Schriften* (1967-77).

۳. Paul Celan (۱۹۲۰-۷۰)، نام مستعار شاعری یهودی به نام Paul Antschel، متولد

رومانی، که آثار مهم خود را به زبان آلمانی می‌سرود و پس از جنگ جهانی دوم در ادبیات

آلمان تأثیر عمیق گذاشت. سلان در پاریس خودکشی کرد. (مترجم)

4. *Gesammelte Werke*

5. Marburg

6. Breslau

۷. Nikolai Hartmann (۱۸۸۲-۱۹۵۰)، فیلسوف آلمانی. (مترجم)

۸. Paul Natorp (۱۸۵۴-۱۹۲۴)، فیلسوف نوکانتی آلمانی. (مترجم)

9. Freiburg

شد. گادامر دانشجویی پیش‌رس و استثنایی بود که در سنین فوق‌العاده پایین ۲۲ و ۲۹ سالگی به ترتیب به درجه دکتری و استادیاری رسید. هنگامی که در دانشگاه ماربورگ به سر می‌برد، همچنین به خواندن فیلولوژی کلاسیک [یونانی و لاتین] پرداخت و در ۱۹۲۷ در امتحانات دولتی در این رشته موفق شد. رساله‌های دکتری و استادیاری او هر دو دربارهٔ افلاطون بود. رسالهٔ اخیر زیر عنوان اخلاق دیالکتیکی افلاطون^۱ در ۱۹۳۱ انتشار یافت.

گادامر از همان هنگام که هنوز در ماربورگ بود آغاز به تدریس کرد. بعد همچنین در لایپزیک (۱۹۳۸-۴۷)، در فرانکفورت (۹-۱۹۴۷)، و در هایدلبرگ درس داد، و در آنجا در ۱۹۴۹ در مقام استاد کرسی فلسفه جانشین کارل یاسپرس شد. ولی پس از بازنشستگی در ۱۹۶۸ نیز همچنان به تدریس در دانشگاه هایدلبرگ ادامه می‌داد، و بخشی از سال را در امریکا، بویژه در کالج باستن، درس می‌گفت.

در ۱۹۵۲، گادامر و هلموت کوهن^۲ مجلهٔ فیلوزوفیشه رونت‌شاو^۳ را بنیاد نهادند که سرعت یکی از مهمترین نشریات فلسفی آلمان شد. بعد از ۱۹۳۱، گادامر آثار زیادی انتشار نداد تا ۱۹۶۰ که حقیقت و روش به چاپ رسید. مانند نقد عقل محض که نسبتاً دیر در ۵۷ سالگی کانت منتشر شد، کتاب گادامر نیز بلافاصله پس از انتشار وی را به شهرت رسانید. حقیقت و روش و هستی و زمان مهمترین آثار در زمینهٔ هرمنوتیک در قرن بیستم شناخته شدند. در دههٔ ۱۹۶۰، گادامر درگیر مناظره‌ای پر حرارت با یورگن هابرماس و مکتب فرانکفورت دربارهٔ هرمنوتیک و نظریهٔ نقدی شد. در دههٔ ۱۹۷۰، در حیطه‌های مرتبط با تدریس در امریکا که دومین مرحلهٔ حرفهٔ معلمی او بود، گادامر توانست سهمی را که در حقیقت و روش در فلسفهٔ عملی به دست آورده بود، بیشتر بسط دهد، و به این مناسبت با امریکاییان متأثر از پراگماتیسم، مانند ریچارد برنستاین^۴ و ریچارد رورتی^۵، در تماس آمد. بعدها در دههٔ ۱۹۸۰، مناظره‌ای را با ژاک دریدا بر سر هرمنوتیک و ساختارشکنی آغاز کرد.

1. *Platos dialektische ethik*

2. Helmut Kuhn

3. *Philosophische Rundschau*

4. Richard Bernstein

5. Richard Rorty